

KLAGANDE

Länsstyrelsen i Gävleborgs län

MOTPARTER

1. [Redacted]

2. [Redacted]

3. [Redacted]

4. [Redacted]

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Luleås dom den 7 december 2021 i mål nr 1862-21,
se bilaga A

SAKEN

Licensjakt efter varg

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

BAKGRUND

Förvaltningsrätten har i nu överklagat avgörande kommit fram till att förutsättningarna för licensjakt är uppfyllda gällande reviret Gullsjön men att de inte är uppfyllda gällande reviret Prästskogen.

..... och
..... har överklagat förvaltningsrättens dom i den del som avser licensjakt efter varg inom reviret Gullsjön. Dessa överklaganden behandlas i ett annat avgörande denna dag.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län har överklagat förvaltningsrättens dom i den del som avser licensjakt efter varg inom reviret Prästskogen och för länsstyrelsens överklagande har kammarrätten meddelat prövningstillstånd. Denna dom kommer endast att behandla frågan om licensjakt efter varg inom reviret Prästskogen.

YRKANDEN M.M.

Länsstyrelsen i Gävleborgs län yrkar att dess beslut om licensjakt efter varg inom reviret Prästskogen fastställs.

.....
..... anser att överklagandet ska avslås.

VAD PARTERNA ANFÖR I KAMMARRÄTTEN

Länsstyrelsen anför i huvudsak följande till stöd för sin talan.

Grundsytlet med att dela in Sverige i rovdjursförvaltningsområden var att underlätta förvaltningen av de stora rovdjuren och därmed undvika

inläsningseffekter om stammarna endast skulle förvaltas länsvis. Länsstyrelsen ställer sig frågande till att det mellersta förvaltningsområdets norra gränsrevir ska fredas från licensjakt till dess att miniminivån uppnås årligen i det norra förvaltningsområdet. Frågan är principiellt viktig då de flesta av dagens revir delas mellan olika administrativa gränser. Förvaltningsrättens dom får långtgående konsekvenser och omöjliggör förvaltning av de norra reviren. Domen kommer också få betydelse för den nationella populationen och utvecklingen av densamma. Vargarna tar ingen hänsyn till av människor dragna gränser.

Målet för förvaltningen av varg är förutom att bibehålla gynnsam bevarandestatus även att sprida ut stammen. Länsstyrelsen ställer sig dock frågande till vikten av spridning till det norra förvaltningsområdet med hänsyn till att de flesta vargar som rör sig i områden med aktiv rennärning förr eller senare förvaltas bort genom skydds jakt. Vidare kan konstateras att miniminivåerna ska vara möjliga att uppnå senast fem år efter fastställandet. Jakten inom reviret Prästskogen kommer inte att äventyra upprätthållandet av norra förvaltningsområdets miniminivå fram till maj 2024. Det finns tydliga tecken på att det norra förvaltningsområdet kommer att besättas av vargrevir inom den fastslagna tidsperioden. Området har de senaste fem åren innefattat flera olika revir förutom Prästskogen och dessutom har ytterligare i snitt tio individer inventerats årligen i Jämtland. Under innevarande inventeringsperiod har dessutom familjegrupper identifierats i de norra delarna av Gävleborg och angränsande län. Vargens förmåga att vandra långa sträckor är känd och möjligheterna för en invandrad varg att hitta en ny partner begränsas inte till enstaka revir belägna i den nordligaste utkanten av förvaltningsområdet.

██████████ anför i huvudsak följande till stöd för sin inställning.

Det är märkligt att länsstyrelsen beslutar om licensjakt i reviret Prästskogen då man tidigare har ansett att reviret inte får tas bort. Naturvårdsverket har

beslutat att Jämtland ska hysa ett vargrevir och det enda reviret som finns där idag är Prästskogen som delas med Gävleborg. Länsstyrelsen påstår att det finns tydliga tecken på att målet i det norra rovdjursförvaltningsområdet kommer att infrias eftersom tio vargar per år har inventerats i Jämtland. Man glömmer dock att nämna att alla dessa vargar har skjutits i skyddsjakter.

██████████ anför i huvudsak följande till stöd för sin inställning.

Av EU-domstolens praxis framgår att vargen är skyddad i Europa oavsett var den befinner sig. Invandringen av vargar från Finland och Ryssland är så gott som obefintlig eftersom de dödas när de anländer till renbeteslandet. Om en individ mot förmodan når fram till det näst nordligaste vargreviret finns en möjlighet att hitta en partner men om Prästskogens revir utplånas kan detta påverka den gynnsamma bevarandestatusen negativt. Den stora osäkerheten kring hur jakten kommer att slå mot vargstammen kan bara leda till slutsatsen att det inte är förenligt med försiktighetsprincipen.

██████████ anför i huvudsak följande till stöd för sin inställning.

Att beslut om licensjakt inte har fattats för Jämtlands och Västernorrlands län uppfattas om en strategi för att uppnå målet att vargstammen ska sprida sig i landet. Beslutet om licensjakt i reviret Prästskogen motverkar det uppsatta målet även om jakten bara får pågå i Gävleborgs län. I föregående års beslut om licensjakt motiverades länsstyrelsens beslut bl.a. med att revir i utkanten av vargens utbredningsområde skulle fredas eftersom de är viktiga för den fortsatta spridningen av stammen. Det är anmärkningsvärt att länsstyrelsen nu ställer sig frågande till vikten av spridning mot det norra rovdjursförvaltningsområdet. Det går emot egna och Naturvårdsverkets fattade riktlinjer och förvaltningsplaner.

Enligt EU-direktiv ska vargen tillåtas spridas i sitt naturliga utbredningsområde, vilket är hela Sverige. Det norra förvaltningsområdet är viktigt eftersom det är därifrån den svenska populationen kan tillföras nya friska gener. Det är därför viktigt att den inhemska populationen sträcker sig så långt norrut som möjligt.

Som länsstyrelsen har påpekat så har det norra förvaltningsområdet till och från innefattat olika revir. Dessa revir har dock varit kortvariga och inte lyckats bidra till att invandrande individer sprider sina gener vidare. Nästan alla enstaka individer som har inventerats i Jämtlands län har försvunnit eller avlivats genom länsstyrelsens försorg.

██████████ anför i huvudsak följande till stöd för sin inställning.

Att länsstyrelsen ställer sig frågande till vikten av spridning mot det norra rovdjursförvaltningsområdet är anmärkningsvärt. EU-kommissionen har i formella skrivelser till Sverige påtalat att vargstammen inte kan uppnå gynnsam bevarandestatus så länge den inte tillåts sprida sig norrut i sitt naturliga utbredningsområde. En varg kan inte komma norrifrån utan att dödas, vilket bidrar till artens prekära genetiska status.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Utgångspunkter för prövningen

Frågan i målet är om förutsättningarna för licensjakt efter varg är uppfyllda vad gäller reviret Prästskogen.

Reviret Prästskogen sträcker sig över tre län, Gävleborgs, Jämtlands och Västernorrlands län. Gävleborgs län tillhör det mellersta rovdjursförvaltningsområdet medan Jämtlands och Västernorrlands län tillhör det

norra rovdjursförvaltningsområdet. Ungefär en tredjedel av reviret ligger i Gävleborgs län.

Tillämpliga bestämmelser och rättspraxis gällande förutsättningarna för licensjakt efter varg framgår huvudsakligen av förvaltningsrättens dom.

Är förutsättningarna för licensjakt uppfyllda för reviret Prästskogen?

Licensjaktens syfte, selektivitet och strängt kontrollerade förhållanden

Kammarrätten instämmer i förvaltningsrättens bedömning att det angivna syftet med licensjakten är godtagbart och att syftet kan förväntas uppnås genom den beslutade jakten. Vidare instämmer kammarrätten i bedömningen att jakten är selektiv och att den kommer att ske under strängt kontrollerade förhållanden.

Stammens storlek och sammansättning och gynnsam bevarandestatus

Det nationella referensvärdet för varg har av Naturvårdsverket fastställts till 300 individer. Vid den senaste inventeringen av varg under vintern 2020/2021 beräknades antalet vargar i Sverige till cirka 395 djur. Det innebär att det har skett en ökning av beståndet från föregående års inventering och att det nationella referensvärdet för gynnsam bevarandestatus är uppnått. Ingen av vargarna i reviret Prästskogen är att anse som viktig för den svenska vargstammens genetiska utveckling. Den beslutade licensjakten riskerar därmed inte att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för varg på nationell nivå.

För det mellersta rovdjursförvaltningsområdet har Naturvårdsverket beslutat att miniminivån för varg ska vara 28,5 årliga föryngringar varav 3,5 i Gävleborgs län. Vid inventeringen konstaterades att det fanns 36,34 föryngringar i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet och 8,17 i

Gävleborgs län. Den beslutade licensjakten riskerar därmed inte heller att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus för varg på regional nivå i det mellersta rovdjursförvaltningsområdet eller på lokal nivå i Gävleborgs län.

Två tredjedelar av reviret Prästskogen räknas till det norra rovdjursförvaltningsområdet. Länsstyrelsens beslut om licensjakt avser att upplösa hela reviret även om jakten endast får bedrivas inom Gävleborgs läns gränser. Frågan är hur länsstyrelsens beslut om licensjakt inverkar på den gynnsamma bevarandestatusen för de regionala och lokala bestånden i det norra rovdjursförvaltningsområdet.

För det norra rovdjursförvaltningsområdet har Naturvårdsverket fastställt miniminivån för varg till en föryngring. Vid den senaste inventeringen konstaterades 0,66 föryngringar i området, vilket kopplas till reviret Prästskogen. Utöver det reviret finns ett revirmarkerande par i Jämtland. Länsstyrelserna i det norra förvaltningsområdet har inte fått delegation att besluta om licensjakt eftersom antalet föryngringar inte har nått upp till den fastställda miniminivån. Naturvårdsverket har inte heller fattat beslut om licensjakt i det norra förvaltningsområdet. Som förvaltningsrätten har konstaterat blir det svårare för det norra förvaltningsområdet att uppnå beslutad miniminivå om hela reviret Prästskogen skulle upplösas vid licensjakten. Det revirmarkerande paret i Jämtland fick ingen föryngring enligt inventeringen 2020/2021.

Licensjakt efter varg får enligt 23 c § jaktförordningen (1987:905) inte försvåra upprätthållandet av vargens gynnsamma bevarandestatus i dess naturliga utbredningsområde.

Enligt 1 och 5 §§ förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn syftar förvaltningen till att varg ska finnas i så stort antal att den långsiktigt finns kvar i den svenska faunan och att den kan

sprida sig till sina naturliga utbredningsområden. Syftet ska uppnås i en sådan takt som främjar samexistensen mellan människor och dessa arter samtidigt som skador och olägenheter förebyggs och begränsas. Naturvårdsverket ska fastställa miniminivåer för förekomsten av varg i vart och ett av rovdjursförvaltningsområdena och länen inom ramen för de nationella målen för respektive art och med beaktande av arternas naturliga utbredningsområden.

Av propositionen En hållbar rovdjurspolitik (prop. 2012/13:191 s. 35 och 38 f.) framgår att målen för vargstammen i Sverige är att vargens referensvärde för gynnsam bevarandestatus ska vara hela Sverige förutom den alpina regionen och Gotlands län, att vargstammen ska minska där den är som tätast och att vargens förekomst i renskötselområdet i huvudsak ska begränsas till de områden där den gör minst skada. Regelbundna föryngringar av varg är i stora delar av renskötselområdet inte möjligt att förena med modern renskötsel, men i den mån det kan vara möjligt med enstaka föryngringar, bör dessa begränsas till områden där de gör minst skada. Det kan vara områden där det inte finns renar under den aktuella perioden eller där förutsättningarna för att vidta förebyggande åtgärder är gynnsamma. Det är mycket viktigt att invandrade vargar kan ta sig till vargpopulationen i Mellansverige. Genetiskt värdefulla vargar som invandrar från nordost till renskötselområdet ska i första hand flyttas så snart som möjligt. Behovet av att tillåta vargförekomst i renskötselområdet under en längre tid synes inte välmotiverat med hänsyn till kostnaderna och svårigheterna att vidta förebyggande åtgärder.

Naturvårdsverket har på uppdrag av regeringen, och med anledning av propositionen En hållbar rovdjurspolitik, tagit fram en nationell förvaltningsplan för varg. Av den framgår att stora delar av både det södra och det norra rovdjursförvaltningsområdet ingår i vargens referensutbredningsområde och därför bör ses som spridningsområde för vargen inom dess naturliga utbredningsområde. Enligt Naturvårdsverkets

bedömning är det viktigt att kunna behålla de föryngringar som sker i andra delar av landet för att kunna sänka tätheten i de ursprungliga länen. För norra rovdjursförvaltningsområdet måste vargförekomsten gå hand i hand med arbetet att inte överskrida den toleransnivå som beslutats av riksdagen. Det är lämpligt att länsstyrelserna i samråd med Sametinget och samebyarna försöker hitta större områden där vargförekomst kan underlättas ytterligare med beaktande av de förutsättningar som renskötseln ger. Att underlätta för de vargar som vandrar in från öster att överleva och komma in i reproduktion i den svenska vargstammen är nödvändigt.

Utifrån vad som framgår av förarbetsuttalandena och Naturvårdsverkets förvaltningsplan bedömer kammarrätten att det norra rovdjursförvaltningsområdet utgör en del av vargens naturliga utbredningsområde. Det som länsstyrelsen har uppgett angående tidigare förekomst av varg i det norra förvaltningsområdet stärker den bilden. Kammarrätten kan vidare utläsa att det finns en önskan om att vargen ska sprida sig från det mellersta förvaltningsområdet för att där minska stammens täthet och att såväl det norra som det södra förvaltningsområdet utgör spridningszoner. Det faktum att den beslutade miniminivån för det norra förvaltningsområdet har höjts från ingen till en föryngring talar också för en ambition om spridning norrut. Det står dock klart att en spridning i det norra förvaltningsområdet måste ske med stort hänsynstagande till rennäringen. Det talar för att spridningen mot det södra förvaltningsområdet är viktigare. Även om spridning till det södra förvaltningsområdet anses viktigare än spridningen till det norra förvaltningsområdet kan beslut om licensjakt inte anses förenligt med den målsättningen om jakten riskerar att få en direkt negativ inverkan på spridningen norrut och därmed på den gynnsamma bevarandestatusen i de regionala och lokala områdena i norra Sverige.

Det har därför ålegat länsstyrelsen att bedöma hur licensjakt inom reviret Prästskogen skulle komma att påverka den gynnsamma bevarandestatusen

för de regionala och lokala bestånden i det norra rovdjursförvaltningsområdet. Av länsstyrelsens beslut kan inte utläsas att någon sådan bedömning har gjorts.

I kammarrätten har länsstyrelsen anfört att det finns tydliga tecken på att det norra rovdjursförvaltningsområdet kommer att besättas av vargrevir innan maj 2024 och att området de senaste fem åren har innefattat flera olika revir förutom Prästskogen. Länsstyrelsen har vidare anfört att i genomsnitt tio individer inventerats årligen i Jämtland och att familjegrupper nyligen har inventerats i de norra delarna av Gävleborg och angränsande län. Samtidigt har länsstyrelsen uppgett att de flesta vargar som rör sig i området där rennäringen är aktiv förr eller senare förvaltas bort genom skydds jakt. Det framgår enligt kammarrätten inte att länsstyrelsen har gjort någon djupare analys i fråga om vilka följder det skulle få för vargens spridning norrut, och därmed för upprätthållandet av gynnsam bevarandestatus på lokal nivå i de nordligare länen, om hela reviret Prästskogen skulle upplösas genom licensjakten. Det finns därmed inte stöd för bedömningen att beslutet inte riskerar att försvåra upprättandet av en gynnsam bevarandestatus på regional och lokal nivå i det norra rovdjursförvaltningsområdet.

Sammanfattning

Det ankommer på länsstyrelsen att visa att samtliga grundläggande förutsättningar är uppfyllda för beslut om licens jakt. Kammarrätten anser att utredningen ger tillräckligt stöd för bedömningen att syftet med licensjakten är godtagbart och kan förväntas uppnås genom den beslutade jakten samt att licensjakten är selektiv och att den kommer ske under strängt kontrollerade förhållanden. Det har dock inte visats att den aktuella licensjakten inte riskerar att försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Det var därför riktigt av förvaltningsrätten att upphäva länsstyrelsens beslut vad gäller reviret Prästskogen. Länsstyrelsens överklagande ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

██████████
kammarrättslagman
ordförande

██████████
kammarrättsråd

██████████
tf. kammarrättsassessor
referent